

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Формування інвестиційної привабливості підприємства

за матеріалами ТОВ «Молочний дім», м. Павлоград

Студентки 2 курсу 6 м групи,
спеціальності 073 «Менеджмент»,
спеціалізації «Фінансове
управління», заочна форма
навчання

Мігаль Ксенії Сергіївни

Науковий керівник –
канд. екон. наук, проф.

Гуляєва Наталія
Миколаївна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Ситник Ганна
Вікторівна

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	5
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «МОЛОЧНИЙ ДІМ»	18
2.1. Аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Молочний дім».....	18
2.2. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства ТОВ «Молочний дім».....	26
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ «МОЛОЧНИЙ ДІМ»	34
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50
ДОДАТКИ	56

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасні умови господарювання потребують зваженого управління капіталом підприємств, який, як відомо, формується за допомогою власних та залучених джерел фінансування. Логічно, що у підприємств для забезпечення розвитку виробництва та підвищення конкурентоспроможності виникає необхідність залучення коштів інвесторів. За таких умов інвестиційна привабливість відіграє важливу роль, адже саме вона характеризує здатність господарського суб'єкта відповідати вимогам інвесторів. З огляду на вищесказане, питання забезпечення інвестиційної привабливості набувають дедалі більшої актуальності.

Теоретичні та практичні аспекти інвестиційної привабливості знайшли висвітлення у наукових працях вітчизняних і зарубіжних економістів: І.А. Бланка, В.В. Бочарова, Н. М. Гуляєвої, С.С. Донцова, А.Г. Загороднього, О.С. Іванілова, В.О. Коюди, Т.В. Майорової, В.В. Міхеєвої, І.В. Нападовської, С.А. Панкова, О.І. Пилипенка, В.Ф. Покропивного, М.М. Турінянської, Л.О. Чорної, К.В. Щиборща, У. Шарпа, Ю. Брігхем та ін.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методологічних і практичних аспектів формування інвестиційної привабливості підприємства.

В процесі виконання роботи поставлено та вирішено наступні **завдання**:

- розкрити теоретичні засади формування інвестиційної привабливості підприємства;
- здійснити аналіз показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Молочний Дім»;
- провести оцінку інвестиційної привабливості ТОВ «Молочний Дім»;
- визначити шляхи підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Молочний дім» на плановий період.

Об'єктом дослідження є процес формування інвестиційної привабливості підприємства.

Предмет дослідження є теоретико-методичні та практичні основи механізму формування інвестиційної привабливості підприємства.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань на підставі системного підходу використано методи економічного і статистичного аналізу, групування, графічного моделювання, експертної оцінки, аналогії та структуризації цілей, економічного моделювання. Основним науковим інструментом дослідження є системний метод пізнання об'єкту дослідження. Для опрацювання матеріалу дослідження застосовувались також такі методи: логіко-діалектичний та історичний, аналізу і синтезу, порівняння, групування вибірок, моделювання та прогнозування.

Методологічною та інформаційною базою дослідження є нормативно-правова і законодавча база діяльності господарюючих суб'єктів в Україні, періодичні видання, наукові збірки, монографії та наукові роботи провідних зарубіжних та вітчизняних вчених, які присвячені інвестиціям, інвестиційній діяльності та інвестиційній привабливості підприємства. При виконанні роботи були використані дані фінансової та статистичної звітності підприємства, матеріали управлінського обліку ТОВ «Молочний дім».

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків та таблиць, рисунків і графіків.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Формування інвестиційної привабливості підприємств є важливим завданням сьогодення, яке підвищує конкурентоспроможність підприємства на ринку інвестицій. Саме тому, формування інвестиційною привабливістю повинно здійснюватися на підприємстві постійно, комплексно та систематично, охоплюючи всі напрями його діяльності.

В економічній літературі до теперішнього часу не вироблено єдиного підходу до визначення сутності поняття «інвестиційна привабливість підприємства». У таблиці 1.1 наведено визначення поняття «інвестиційна привабливість підприємства» в економічній літературі.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «інвестиційна привабливість підприємства» в економічній літературі

Автор (джерело)	Розуміння поняття «інвестиційна привабливість підприємства»
Бланк І.А. [6, с. 59]; Загородній А.Г., Вознюк Г.А.,Партич Г.О. [22, с. 392-393]	«...узагальнена характеристика переваг і недоліків інвестування окремих напрямів і об'єктів із позиції конкретного інвестора»
Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій [44, с. 19]	«...визначається як рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, що може визначатися чи оцінюватися значеннями відповідних показників, у тому числі інтегральної оцінки»
Пилитяк А. В. [50, с. 83]	«...інтегральна характеристика окремих підприємств як об'єктів майбутнього інвестування з позиції перспективності розвитку виробництва й обсягів збуту продукції, ефективності використання активів, їх ліквідності, стану платоспроможності та фінансової стійкості»
Лисенко Ю.Г., Білий О.П., Гнатушенко В.В., Іванов М.М. [39, с. 29]	«...наявність економічного ефекту від вкладання в акції даного об'єкта (при мінімальному розмірі ризику)»
Брюховецька Н.Ю, Хасанова О.В. [9, с. 112]	«...збалансована система інтегральних та комплексних показників доцільності вкладання капіталу інвестором в об'єкт інвестування, яка відображає сукупність об'єктивних та суб'єктивних умов, що сприяють або перешкоджають процесу інвестування»

Продовження таблиці 1.1

Автор (джерело)	Розуміння поняття «інвестиційна привабливість підприємства»
Дука А. П. [16]	«...інтегральна характеристика підприємства з позицій перспектив розвитку, об'єму та можливостей збуту продукції, ефективності використання активів та їх ліквідності, стану платоспроможності та фінансової стійкості»
Мойсеєнко І. П. [49]	«...рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог інвестора щодо конкретного підприємства»
Покропивний С. Ф. [48]	«...інтегрована фінансово-економічна оцінка тієї чи іншої фірми як потенційного об'єкта інвестування»
Нападовська І.В. [43]	«...системна сукупність потенційних можливостей вкладання коштів з метою отримання економічної ефективності у майбутньому, як наслідок результатів минулої господарської діяльності потенційного об'єкта інвестування суб'єктивно оцінювана інвестором»
Кухленко О., Гойко А. [11]	«...доцільність здійснення капіталовкладень у розширення і технічне переозброєння діючих підприємств, що розглядаються як потенційні об'єкти інвестування»
Сморжанюк Т.П., Шрам Т.В. [49]	«...сукупність економіко-психологічних показників підприємства, що визначають для інвестора можливість одержання максимального прибутку при мінімальному ризику вкладених коштів»
Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. [34]	«...характеристика фінансово-господарської та управлінської діяльності підприємств, перспектив розвитку та можливостей залучення інвестиційних ресурсів»

Джерело: систематизовано автором

Отже, в науковій літературі ще не сформувався єдиний підхід до визначення сутності поняття «інвестиційна привабливість підприємства». Розглянуті розуміння суті поняття є розгалуженими, не ґрунтуються на єдиній системі характеристик та показників, що є характеристиками інвестиційної привабливості.

Розглянувши все розмаїття підходів до тлумачення сутності інвестиційної привабливості підприємства, ми вважаємо за доцільне виділити наступні сутнісні характеристики інвестиційної привабливості підприємства цього поняття:

1. Інвестиційна привабливість - це результат узгодження інтересів

інвестора щодо конкретного підприємства, яке може визначатися чи оцінюватися значеннями відповідних показників.

2. Інвестиційна привабливість розглядається як багаторівнева система.

3. Інвестиційна привабливість - це певне відображення впливу зовнішнього та внутрішнього середовища (тобто інвестиційного клімату та інвестиційного потенціалу) на фінансово-господарську діяльність підприємства.

4. Оцінка інвестиційної привабливості передбачає визначення інтегрального кількісного показника на підставі узагальнення сукупності кількісних і якісних її характеристик, що дозволяє встановити певну якісну критеріальну оцінку доцільності вкладання інвестиційних ресурсів у розвиток підприємства.

5. Інвестиційна привабливість підприємства - це справедлива кількісна та якісна інтегральна характеристика внутрішніх і зовнішніх можливостей об'єкта потенційного інвестування з позиції можливості залучення та використання інвестиційних ресурсів для свого розвитку і забезпечення максимізації економічного ефекту за мінімального інвестиційного ризику.

6. Інвестиційна привабливість розглядається з точки зору соціальної безпеки та інформаційної забезпеченості.

7. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства проводиться для визначення соціально-економічної доцільності інвестування коштів в розвиток проекту.

Проаналізувавши різні трактування поняття «інвестиційна привабливість», можна визначити, що інвестиційна привабливість – це багаторівнева інтегральна характеристика сукупності економічних, фінансових, виробничих та організаційних аспектів оцінки підприємства, які повинні відповідати вимогам потенційних інвесторів та забезпечує позитивний ефект від вкладень, яка встановлюється у відповідний час і в певному просторі.

Таким чином, в результаті узагальнення поглядів вчених, поняття

«інвестиційна привабливість» розглядається як узагальнена характеристика переваг та недоліків об'єкта інвестування, яка дозволяє потенційним інвесторам зробити висновки про необхідність та доцільність вкладення коштів саме в цей об'єкт з позиції взаємозв'язку між доходністю та ризиками інвестування в цінні папери.

Огляд спеціальної літератури з питань фінансового та інвестиційного менеджменту дав змогу виділити наступні види інвестиційної привабливості: (рис.1.1).

Рис.1.1. Види інвестиційної привабливості [27, с.155]

Для успішного управління інвестиційною привабливістю потрібно усвідомити, що на її формування мають вплив певні чинники, дія яких у своїй сукупності підвищує або знижує останню. Узагальнюючи всю сукупність чинників впливу на інвестиційну привабливість Н.А. Корнева поділяє їх на: економічні, політичні, організаційно-правові, законодавчі, соціальні і соціокультурні, екологічні, виробничі, інноваційні,

інфраструктурні, споживчі, кримінальні, фінансові, ресурсно-сировинні, трудові, інституціональні, тобто ті, що характеризують економічний потенціал [22]. Інші ж вчені В.М. Гончаров, М.М. Білоусова, Н.М. Гуляєва та Н.К. Рябченко дану сукупність чинників розділили на зовнішні та внутрішні, або прямої та непрямої дії.

До внутрішніх віднесено [11]:

- технічний чинник, який характеризує наявність основних засобів, їх структуру, вік та рівень використання, ступінь зношеності та виробничу потужність, продуктивність та відповідність використовуваних виробничих технологій світовим стандартам тощо;
- трудовий чинник, який передбачає аналіз структури, професійно-кваліфікаційного складу працівників підприємства, продуктивність праці та резерви її зростання, рівень та умови оплати праці тощо;
- організаційний чинник, який описує організацію виробничого процесу у часі та просторі, а також розглядає методи організації виробництва та ступінь його автоматизації;
- ресурсно-сировинний чинник, дає можливість оцінити доступність підприємства до сировинних джерел тощо;
- комерційний чинник базується на аналізі теперішньої та потенційної місткості ринку, дає можливість оцінити та спрогнозувати обсяги діяльності та потреби в інвестиційних ресурсах;
- фінансово-аналітичний чинник допомагає оцінити стан ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності господарюючого суб'єкта;
- чинник конкурентоспроможності характеризує можливість підприємства успішно господарювати, виробляти конкурентоспроможну продукцію та утримувати конкурентні позиції на ринку;
- інноваційний чинник визначає кількість інновацій, впроваджених в цілому на підприємстві в галузі техніки та технологій, організації виробничих процесів, продукції, управлінні тощо;

- виробничий чинник оцінює в цілому ефективність виробничої діяльності підприємства, а саме завантаженість основних засобів, ефективне використання будівель та споруд, логістичні процеси всередині підприємства, ефективність виробничої інфраструктури тощо;

- споживчий чинник дає оцінку цінності продукції підприємства для споживачів, яка базується на її якості та конкурентоспроможності.

До зовнішніх чинників можна віднести[11]:

- географічний чинник, що характеризує діяльність підприємства щодо розміщення його відносно основних шляхів сполучення, комунікацій, близькість до сировинної бази, оцінює вплив зайнятості та безробіття в регіоні на діяльність підприємства, вартість оренди землі;

- екологічні чинники показують відповідність основним екологічним законодавчим на нормативним актам, санітарно-гігієнічним нормам з метою зменшення негативного впливу на довкілля у вигляді викидів відходів виробництва;

- правові чинники дають можливість оцінити доцільність інвестування враховуючи чинні норми оподаткування, наявність податкових пільг, вільних від податків зон, амортизаційну політику держави, умови одержання кредитів тощо;

- грошово-кредитні чинники дають можливість оцінити рівень інфляції, стабільність національної валюти, банківської системи, механізмів експортно-імпортних операцій, фінансової стабільності держави;

- політичні чинники характеризують стабільність політичної системи, частоту зміни уряду, кількість та гостроту політичних скандалів, ступінь довіри до влади тощо;

- законодавчі чинники визначаються дією норм законодавчих актів загальних та галузевих, які впливають на діяльність підприємства, що призвані захищати права інвесторів;

- соціальні чинники визначаються такими факторами як культурні настанови, менталітет, смаки та уподобання споживачів, купівельна

спроможність населення.

Таким чином, врахування в управлінні інвестиційною привабливістю внутрішніх та зовнішніх чинників дасть змогу підприємству ефективно керувати ними підприємству для підвищення власної інвестиційної привабливості, а інвестору – оцінити інвестиційну привабливість з метою здійснення інвестиційної діяльності.

Для оцінки процесу формування інвестиційної привабливості велике значення має вибір методики її оцінки та спектр оціночних показників. Інвестиційна привабливість підприємства визначається його інвестиційним потенціалом. Це в першу чергу сукупність наявних у нього власних ресурсів (кошти, матеріальні цінності, управлінський досвід, інноваційна науково-технічна інформація), а також подальших можливостей генерувати позитивні грошові потоки з метою відтворення інвестиційних процесів.

Багато сучасних авторів [2, 4, 13, 17] пропонують оцінювати інвестиційну привабливість на базі фінансового стану, оперуючи як абсолютними, так і відносними показниками, у групування яких представлена в таблиці 1.2. Саме вони дозволяють порівнювати між собою різні підприємства за ступенем привабливості для зовнішніх інвесторів.

Таблиця 1.2

Групи фінансових показників, що визначають інвестиційну привабливість підприємства [2, 4, 10]

№ групи	Найменування групи показників	Основні оціночні показники
1	Показники майнового стану	Коефіцієнти зносу, оновлення та вибуття основних засобів
2	Показники ліквідності	Абсолютний показник: величина чистого оборотного капіталу. Відносні: коефіцієнти покриття, швидкої та абсолютної ліквідності
3	Показники ділової активності	Абсолютні: операційний прибуток, тривалість фінансового та операційного циклу, середній період погашення дебіторської та кредиторської заборгованості. Відносні: коефіцієнти оборотності активів, основних засобів, оборотного капіталу, матеріальних запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості

Продовження таблиці 1.2

№ групи	Найменування групи показників	Основні оціночні показники
4	Показники фінансової стабільності	Коефіцієнти фінансової автономії, фінансування, забезпечення власними оборотними засобами, маневреності власного капіталу
5	Показники рентабельності	Коефіцієнти рентабельності активів, власного капіталу, продукції, продажів, спільної діяльності

Як видно з таблиці 1.2, показники майнового стану дозволяють дати характеристику якісних змін у використанні майна, що може бути доповнено вивченням структури майна підприємства та джерел його формування, отриманого за допомогою вертикального і горизонтального аналізу звітності. На практиці виражається в складанні аналітичних таблиць горизонтального і вертикального аналізу балансу підприємства, що надає не тільки інформацію про структуру майна, а й про динаміку його конкретних складових. Крім цього, можуть бути зроблені висновки: підприємство, яке отримує більший прибуток, але є більш «слабким» з точки зору структури балансу, може бути прямопорівняний з менш прибутковим підприємством, баланс якого більш оптимальний і урівноважений за своєю структурою.

Оцінка ліквідності активів дозволяє визначити здатність того чи іншого підприємства платити за своїми короткостроковими зобов'язаннями, попередити можливість банкрутства за рахунок швидкої реалізації окремих видів активів. Іншими словами, стан активів характеризує рівень наявних інвестиційних ризиків (обумовлених станом внутрішнього середовища) в межах короткострокового періоду. Показники ділової активності служать для потенційних інвесторів одним з основних індикаторів, що свідчить про те, наскільки швидко вкладені кошти встигають обертатися в процесі діяльності конкретного підприємства.

Показники фінансової стійкості дозволяють оцінити інвестиційний ризик, пов'язаний зі структурним формуванням інвестиційних ресурсів, а

також виявити оптимальність фінансування поточної господарської діяльності. На думку деяких авторів [2; 10], для підвищення довіри інвестора до підприємства і об'єктивної оцінки його інвестиційної привабливості необхідні загальні показники бухгалтерської та фінансової звітності. Саме таким показником може служити характер руху грошових потоків від всіх видів діяльності, який вивчається і аналізується інвесторами.

Дані групи показників служать для розрахунку інтегрального комплексного показника, який розраховується як сума зважених репрезентативних коефіцієнтів, що характеризують різні аспекти ефективності діяльності і стійкості фінансового стану підприємства. Однак всі складові даного показника характеризують лише поточний фінансовий стан суб'єкта і не дають прямої відповіді на питання про ступінь його стратегічної фінансової стійкості, а також про величину майбутніх грошових доходів і зміни ринкової вартості.

Отже, інвестиційна привабливість підприємства – це, перш за все, його можливість викликати комерційний інтерес у потенційних інвесторів. Наявність такої можливості надає самому підприємству в результаті реалізації інвестицій підвищити свої кількісні і якісні показники і забезпечити процес розширеного відтворення в сукупності зі збільшенням обсягів виробленої продукції, поліпшенням її якості, розширенням займаної частки ринку в поєднанні зі збільшенням прибутковості.

Інвестиційна привабливість формується під впливом цілої сукупності зовнішніх і внутрішніх чинників. Ця сукупність складається з політичних, правових, економічних і соціальних умов, що забезпечують привабливість вкладень в ту чи іншу країну, регіон, галузь, конкретне підприємство. При цьому інвестиційна привабливість підприємства визначається його інвестиційним потенціалом, тобто можливостями генерувати наростаючі позитивні грошові потоки в майбутньому з метою забезпечення процесу сталого розвитку. Ці можливості визначаються насамперед фінансовою стійкістю підприємства.

Насьогодні існує декілька методів інвестиційної привабливості підприємства: інтегральна оцінка, метод рейтингової оцінки підприємства, методика оцінки, що заснована на капіталізації, бальна система. Розглянемо кожну з них більш детально.

Метод інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємства заснований на використанні внутрішніх показників діяльності підприємства, що впливають на його інвестиційну привабливість, які, свою чергу, згруповані в п'ять блоків: показники фінансової стійкості, рентабельності, ліквідності, управління активами та показники ринкової вартості. По кожному з блоків проводяться розрахунки, що зводяться в одну інтегральну оцінку інвестиційної привабливості підприємства.

Такий розрахунок проводиться у 2 етапи: на першому визначаються стандартизовані значення усіх обраних показників, визначається їхня питома вага, на другому відбувається саме зведення інтегральної оцінки. Перевагою такого методу є його об'єктивність, а також приведення всіх розрахунків до кінцевого інтегрального показника, що значно спростовує інтерпретацію розрахунків. Негативним моментом є те, що, дана методика зосереджена тільки на внутрішніх показниках діяльності підприємств, в даному випадку це призводить до ізольованості від зовнішніх індикаторів.

Методика рейтингової оцінки полягає у порівнянні системи показників, що характеризують фінансово-економічний стан підприємства, з умовним еталонним підприємством, яке має найкращі результати по всім порівняльним параметрам. Така оцінка відбувається у три основні етапи:

1. Відбір та обґрунтування системи показників, що використовуються для рейтингу
2. Формування нормативної бази по кожному з показників
3. Розробка алгоритму підсумкової рейтингової оцінки фінансового стану та інвестиційної привабливості

Визначення рейтингу може базуватися на системі абсолютних чи відносних показників або ж на їх поєднуванні, але на практиці у більшості

випадків застосовують саме відносні показники.

Принципову важливість мають об'єктивність та точність вибору системи показників, які закладені в основу розрахунку рейтингу, а також методики їх визначення, якість інформаційної бази та алгоритми визначення рейтингу.

Поширеною є методика оцінки інвестиційної привабливості підприємства через оцінку цінних паперів. Перевагою такого ринкового методу є використання загальноприйнятих об'єктивних індикаторів привабливості організації в умовах розвинених ринкових відносинах. Недоліки такого методу полягають у тому, що він не може бути використаний організаціями, що не є емітентами, використовується тільки групою дольових інвесторів для ринкових котирувань акцій або розрахунку повернення коштів на вкладений капітал.

Покладаючись на методику ринкового підходу, коефіцієнт інвестиційної привабливості розраховуються як відношення реальної вартості підприємства до ринкової вартості.

При бальній системі визначення інвестиційної привабливості підприємства аналіз виконується по групам показників, котрим надається бальна оцінка від 1 до 5 (для деяких показників перелік балів може бути зменшений). Можливі поєднання і окремих показників, а у випадку відсутності прийнятного для організації варіанту оцінка відбувається в сторону зменшення балу.

Суть бального методу відображається у тому, що суб'єкт аналізу групи підбирає групи показників, які є більш вагомими для цілей дослідження, а потім проводить їх розрахунок, тобто формується інформаційна база. На завершальному етапі визначається середній бал по всій сукупності показників. Така оцінка має перевагу узагальненої оцінки факторів, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства. Бальний метод потребує розробки великої кількості критеріїв оцінки і для кожного показника вони будуть відрізнятися.

Попередні методи оцінки інвестиційної привабливості засновані на його фінансову стані та ефективності вкладення грошей у цінні папери. Також існує психологічний аспект обрання об'єкта інвестування. В даному підході при оцінці інвестиційної привабливості враховують такі аспекти, як: привабливість продукції підприємства, кадрова, інноваційна, екологічна та соціальна привабливість, інвестиційний ризик. Мінус такої методики полягає у необхідності вивчення значної кількості інформації.

Згрупуємо та систематизуємо методи оцінки інвестиційної привабливості у вигляді табл. 1.3

Таблиця 1.3

Порівняльний аналіз методикоцінки інвестиційної привабливості підприємства[6, 9, 44, 51, 57]

Метод	Переваги методу	Недоліки методу
Інтегральна оцінка	Перелік показників, що застосовується для визначення інтегральної оцінки дозволяє як і зосередити увагу на напряму інвестування, так і оцінити фінансово-господарський стан об'єкту в цілому	Оцінка тільки внутрішніх показників, що ізольованість від зовнішніх індикаторів
Рейтингова оцінка	Оцінка не залежить від експертів, охоплює великий об'єм інформації, дозволяє отримати розгорнену відповідь на доцільність вкладання коштів	До уваги не береться фактор часу, не враховується особливості окремих показників
Психологічний вибір	Дозволяє підійти до оцінки широко, охоплюючи ставлення споживачів до товару, оцінку екологічної та інноваційної політики компанії	Необхідно обробити значну кількість інформації для отримання висновків
Оцінка цінних паперів	Охоплює загально прийняті ринкові індикатори, такі як реальна та ринкова вартість підприємства	Підходить для розвинених економік, не може бути використаний для компаній-не емітентів
Бальна оцінка	Зосередження уваги на показниках, що є цільовими для інвестора, охоплення значної кількості інформації, що дозволить зробити об'єктивний вибір, може охоплювати зовнішні індикатори	Метод потребує часу для розробки великої кількості критеріїв оцінки

Джерело: систематизовано автором

В цілому, для потенційних інвесторів, важлива можливість суб'єкта генерувати дохід з певною відсотковою віддачею на вкладений капітал і з мінімальним рівнем супутнього систематичного ризику. При цьому стандартні розрахункові показники можуть доповнюватися тими розрахунковими величинами, які дають велику інформативність для інвесторів. Таким показником може служити економічна додана вартість, яка дозволить зробити попередні висновки про можливі майбутні доходи в фінансово-господарській діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «МОЛОЧНИЙ ДІМ»

2.1. Аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Молочний дім»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Молочний дім» (ТОВ «Молочний дім») -виробник молочної продукції, що випускає продукцію під торговою маркою «Фанні», заснований у 2002 році. Підприємство володіє Павлоградським молочним комбінатом, також має 11 власних філій на території України. З 2007 року ТОВ «Молочний Дім» належить групі «Лакталіс» (GroupeLactalis, Франція), яка входить до четвірки кращих виробників молочної продукції світу і є світовим лідером у виробництві сирів.

ТОВ «Молочний дім» є юридичною особою. Юридична адреса підприємства: 51400 Дніпропетровська обл., м. Павлоград, вул. Харківська, 1в.

Відповідно до Статуту основними видами діяльності ТОВ «Молочний дім» є: перероблення молока, виробництво масла та сиру; вантажний автомобільний транспорт; роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами; оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами; оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами; роздрібна торгівля пальним.

Організаційна структура ТОВ «Молочний дім» наведена в Додатку А.

Проведемо аналіз динаміки показників фінансових результатів діяльності ТОВ «Молочний дім» за 2016-2018 рр. в табл. 2.1.

В 2016 році загальний обсяг чистого доходу ТОВ «Молочний дім» склав 1659649 тис.грн. В 2017 році приріст склав 22 % порівняно з 2016

роком. В 2018 році загальний обсяг чистого доходу ТОВ «Молочний дім» збільшується на 33,65 % порівняно з 2017 роком. На кінець 2018 року загальний обсяг чистого доходу заводу становив 2706103 тис. грн.

Таблиця 2.1

**Динаміка показників фінансових результатів діяльності ТОВ
«Молочний дім» за 2016-2018 рр., тис.грн.**

Показники	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %	
				2017/ 2016	2018/ 2017	2017/ 2016	2018/ 2017
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	1659649	2024694	2706103	365045	681409	22	33,65
Собівартість реалізації продукції	1271181	1521831	2052854	250650	531023	19,72	34,89
Валовий прибуток	388468	502853	653249	114385	150396	29,45	29,91
Інші операційні доходи	6358	4568	4568	-1790	0	-28,15	0
Адміністративні витрати	15462	18457	22668	2995	4211	19,37	22,82
Витрати на збут	210096	268928	363425	58832	94497	28	35,14
Інші операційні витрати	22021	13132	10940	-8889	-2192	-40,37	-16,69
Фінансові результати від операційної діяльності	147247	206904	259436	59657	52532	40,51	25,39
Інші фінансові доходи	2941	4289	3382	1348	-907	45,83	-21,15
Інші доходи	4537	792	619	-3745	-173	-82,54	-21,84
Фінансові витрати	60484	53774	62046	-6710	8272	-11,09	15,38
Інші витрати	18797	152	688	-18645	536	-99,19	352,63
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	75444	158059	200703	82615	42644	109,51	26,98
Податок на прибуток від звичайної діяльності	14699	28428	36180	13729	7752	93,4	27,27
Чистий прибуток	60745	129631	164523	68886	34892	113,4	26,92

Джерело: складено та розраховано автором на підставі фінансової звітності підприємства за 2016-2018 рр.

В 2016 році сума валового прибутку ТОВ «Молочний дім» становила 388468 тис.грн. В 2017 році сума валового прибутку склала 502853 тис.грн., а в 2018 році 653249 тис.грн., що свідчить про ефективний контроль за собівартістю продукції на ТОВ «Молочний дім».

В 2016 році витрати на збут становили 210096 тис.грн. Приріст витрат на збут становив у 2017 році 28 % в порівнянні з 2016 роком. В 2018 році спостерігається подальше збільшення суми витрат на збут на 35,14 % в

порівнянні з 2017 роком. На кінець 2018 року сума витрат на збут ТОВ «Молочний дім» становила 363425 тис. грн.

В 2016 році сума адміністративних витрат ТОВ «Молочний дім» становила 15462 тис.грн. Приріст статті витрат становив у 2017 році 19,37 % в порівнянні з 2016 роком. В 2018 році спостерігається подальше збільшення суми адміністративних витрат на 22,82 % в порівнянні з 2017 роком. На кінець 2018 року сума адміністративних витрат ТОВ «Молочний дім» становила 22668 тис.грн.

В 2016 році сума фінансового результату від операційної діяльності становила 147247 тис.грн. В 2017 році сума прибутку від операційної діяльності склала 206904 тис.грн., а в 2018 році 259436 тис.грн., що свідчить про ефективну основну діяльність підприємства, яка здатна генерувати прибуток.

В 2016 році сума фінансового результату до оподаткування ТОВ «Молочний дім» становила 75444 тис.грн. В 2017 році сума прибутку до оподаткування ТОВ «Молочний дім» склала 158059 тис.грн., а в 2018 році 200703 тис.грн., що свідчить про ефективну діяльність підприємства.

Отже, ТОВ «Молочний дім» сформувало позитивний чистий фінансовий результат в 2016 році, який склав 60745 тис.грн. Сума чистого прибутку в 2017 році, становить 129631 тис.грн. На кінець 2018 року підприємство так само сформувало чистий прибуток. За 2018 рік сума чистого фінансового результату від діяльності підприємства склала 164523 тис.грн. Це позитивне явище, яке свідчить про те, що підприємство діє ефективно і може генерувати прибуток для своїх інвесторів.

Проведемо аналіз динаміки ліквідності та фінансової стійкості ТОВ «Молочний дім» за 2016-2018 рр. (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

**Динаміка ліквідності та фінансової стійкості ТОВ «Молочний дім»
за 2016-2018 рр.**

Показники	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %	
				2017/2016	2018/2017	2017/2016	2018/2017
Коефіцієнти ліквідності							
Коефіцієнт ліквідності поточної (покриття)	2,09	2	1,86	-0,08	-0,14	-4	-7,13
Коефіцієнт ліквідності швидкої	1,48	1,6	1,52	0,12	-0,08	7,99	-5,19
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,08	0,13	0,04	0,05	-0,1	69,44	-71,91
Коефіцієнти фінансової стійкості							
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,52	0,5	0,48	-0,02	-0,02	-3,83	-4,66
Маневреність робочого капіталу	0,55	0,4	0,38	-0,16	-0,02	-28,03	-3,88
Маневреність власних обігових коштів	0,07	0,13	0,04	0,06	-0,09	83,55	-68,27
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	1,8	2,51	2,61	-0,7	0,1	-38,94	4,04
Коефіцієнт покриття запасів	2,59	3,2	4,18	0,61	0,98	23,58	30,68
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,33	0,34	0,42	0,01	0,08	1,79	24,14
Коефіцієнт фінансової залежності	3,03	2,98	2,4	-0,05	-0,58	-1,76	-19,45
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,16	1,1	0,79	-0,06	-0,31	-4,96	-28,06
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,67	0,66	0,58	-0,01	-0,08	-0,88	-12,22
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	0,49	0,51	0,72	0,01	0,21	2,7	41,43
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,65	0,63	0,63	-0,02	-0	-2,62	-0,51

Джерело: складено та розраховано автором на підставі фінансової звітності підприємства за 2016-2018 рр.

На основі даних табл. 2.2, можна зробити висновок, що показники ліквідності ТОВ «Молочний дім» вище їх нормативних значення, тобто його положення надійне і стабільне, незважаючи на зниження всіх показників ліквідності в 2018 р. Однак це свідчить і про певні проблеми, так як занадто

висока ліквідність з точки зору менеджменту і керівника компанії може бути ознакою недостатньо оперативного управління. Вона може сигналізувати про грошові кошти, які без праці осіли на рахунку, про рівень запасів, який став зайвим у порівнянні з потребами компанії, про неправильну кредитну політику.

Що стосується показників фінансової стійкості досліджуваного підприємства, то в 2016 році 52,09 % оборотних коштів формували власні оборотні кошти ТОВ «Молочний дім». В 2017 році значення показника становить 0,5, тобто на кожен гривню оборотних коштів припадає 0,5 гривень власних оборотних коштів. В 2018 році 47,76 % оборотних коштів формували власні оборотні кошти ТОВ «Молочний дім».

В 2016 році на кожен гривню власних оборотних коштів припадає 0,07 гривень високоліквідних активів ТОВ «Молочний дім». В 2017 році його значення становить 0,13. В 2018 році 4,22 % власних оборотних коштів складають абсолютно ліквідні активи ТОВ «Молочний дім».

В 2016 році на кожен гривню запасів припадає 1,8 грн. власних оборотних коштів ТОВ «Молочний дім». Це означає, що власних фінансових ресурсів повністю вистачало для фінансування запасів ТОВ «Молочний дім». В 2017 році значення показника становило 2,51. На кінець 2018 року значення показника становило 2,61 проти 2,51 в 2017 році, тобто сума власних коштів ТОВ «Молочний дім» зростає.

В 2016 році фінансових ресурсів ТОВ «Молочний дім» було достатньо для фінансування запасів. В 2017 році значення показника становить 3,2. В 2018 році на кожен гривню запасів доводиться 4,18 грн. фінансових ресурсів.

В 2016 році частка власного капіталу ТОВ «Молочний дім» становила 0,33, тобто була нижчою нормативного значення. Необхідно працювати в напрямку збільшення ролі власного капіталу у фінансуванні активів. В 2017 році значення показника було нижчим нормативного. На кінець 2018 року значення показника становило 0,42.

В 2016 році на кожен гривню власних коштів ТОВ «Молочний дім»

припадає 3,03 грн. пасивів. В 2017 році значення показника становить 2,98 грн.. В 2018 році на кожную гривню власних коштів ТОВ «Молочний дім» припадає 2,4 грн. пасивів, тобто значення показника в нормативних межах.

В 2016 році на кожную гривню власних коштів припадає 1,16 грн. власних оборотних коштів ТОВ «Молочний дім». В 2017 році значення показника становить 1,1. В 2018 році значення показника зменшилося і на кінець 2018 року становить 0,79.

В 2016 році на кожную гривню пасивів припадає 0,67 грн. зобов'язань ТОВ «Молочний дім». В 2017 році 66,39 % пасивів були сформовані за рахунок зобов'язань ТОВ «Молочний дім». На кінець 2018 року на кожную гривню фінансових ресурсів припадає 0,58 грн. зобов'язань.

В 2016 році ТОВ «Молочний дім» було фінансово нестійким. В 2017 році на кожную гривню зобов'язань припадає 0,51 грн. власних фінансових коштів, тобто підприємство було фінансово нестійким в цьому році. На кінець періоду значення показника становило 0,72.

В 2016 році 64,73 % активів ТОВ «Молочний дім» фінансувалося за рахунок постійних або довгострокових джерел фінансування. В 2017 році значення показника становило 0,63, тобто підприємство фінансувало свої активи на 63,03 % за рахунок стійких джерел формування капіталу ТОВ «Молочний дім». Це значення нижче нормативного. Що стосується значення на кінець 2018 року, то воно нижче нормативного.

Отже, коефіцієнти фінансової стійкості демонструють задовільну фінансову стійкість досліджуваного підприємства через достатньо високу частку в структурі балансу ТОВ «Молочний дім» власного капіталу.

Проведемо аналіз майна ТОВ «Молочний дім» за 2016-2018 рр. в табл.2.2.

В 2016 році 52 % пасивів ТОВ «Молочний дім» було інвестовано в основні засоби підприємства. В 2017 році значення показника знижується на 0,07 % в порівнянні з 2016 роком. В 2018 році частка основних засобів ТОВ «Молочний дім» продовжує знижуватися. В умовах збільшення доходів

знижується частка основних засобів. Це вказує на оптимізацію структури основних засобів ТОВ «Молочний дім».

Протягом 2016-2018 рр. ТОВ «Молочний дім» не інвестувало кошти в довгострокові фінансові активи.

Таблиця 2.3

Аналіз майна ТОВ «Молочний дім» за 2016-2018 рр.

Показники	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %	
				2017/2016	2018/2017	2017/2016	2018/2017
Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах	0,12	0,08	0,18	-0,04	0,1	-30,89	120,85
Частка основних засобів в активах	0,52	0,44	0,33	-0,07	-0,11	-14,42	-25,5
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,22	0,28	0,36	0,06	0,08	26,79	26,77
Коефіцієнт оновлення основних засобів	1	0,12	0,06	-0,88	-0,06	-88,1	-49,43
Коефіцієнт мобільності активів	0,93	1,24	2	0,32	0,75	34,27	60,48

Джерело: складено та розраховано автором на підставі фінансової звітності підприємства за 2016-2018 рр.

В 2016 році на кожну гривню необоротних активів ТОВ «Молочний дім» припадає 0,93 оборотних активів. Це свідчить про невисоку мобільність активів підприємства. В 2017 році значення показника мобільності активів становило 1,24, а в 2018 році - 2.

Коефіцієнт зносу основних засобів найкраще характеризує поточну політику управління основними засобами. Постійне зростання цього показника свідчить про зниження вартості основних засобів ТОВ «Молочний дім», підвищення фізичного та морального їх зносу.

Ще одним показником ефективності роботи підприємства є рентабельність (рівень прибутку), яка показує розмір прибутку на одиницю споживаних ресурсів і розраховується як відношення прибутку до конкретних видів засобів або результатів діяльності, що забезпечує його отримання. Розрахунок показників рентабельності ТОВ «Молочний дім» за 2016-2018 рр. представлений в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка показників рентабельності ТОВ «Молочний дім» за 2016-2018 рр., %

Показники	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
				2017/2016	2018/2017	2017/2016	2018/2017
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	19,33	19,46	19,77	0,13	0,3	0,68	1,56
Рентабельність власного капіталу	58,54	58,39	51,62	-0,16	-6,77	-0,26	-11,6
Рентабельність виробничих фондів	44,82	51,13	65,04	6,31	13,91	14,08	27,21
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	9,82	10,64	9,87	0,83	-0,77	8,42	-7,23
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності	8,87	10,22	9,59	1,35	-0,63	15,18	-6,18
Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	3,66	6,4	6,08	2,74	-0,32	74,93	-5,04

Джерело: складено та розраховано автором на підставі фінансової звітності підприємства за 2016-2018 рр.

Рентабельність активів ТОВ «Молочний дім» в 2016 році склала 19,33%, тобто на кожен гривню активів підприємство отримало 19,33 копійок чистого прибутку. В 2017 році на кожен вкладену в активи гривню було отримано 19,46 копійок чистого прибутку. В 2018 році значення показника рентабельності активів ТОВ «Молочний дім» дорівнювало 19,77 %.

Щодо показника рентабельності власного капіталу, то в 2016 році кожна вкладена власниками ТОВ «Молочний дім» гривня коштів принесла їм 58,54 копійок чистого прибутку. Це низький показник, який свідчить про незадовільну ефективність роботи підприємства. В 2017 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 58,39 копійок чистого прибутку, тобто ефективність роботи ТОВ «Молочний дім» за цей рік була низькою. В 2018 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 51,62

копійок чистого прибутку, що не є високим показником.

Рентабельність виробничих фондів ТОВ «Молочний дім» в 2016 році склала 44,82 %, тобто на кожную гривню виробничих фондів підприємство отримало 0,45 грн чистого прибутку. В 2017 році на кожную вкладену у виробничі фонди гривню було отримано ТОВ «Молочний дім» 0,51 грн чистого прибутку. В 2018 році значення показника рентабельності виробничих фондів ТОВ «Молочний дім» дорівнює 65,04 %.

В 2016 році значення показника рентабельності продажів за прибутком від реалізації ТОВ «Молочний дім» становило 9,82 %. Тобто в підприємства залишалися кошти для здійснення інших витрат. В 2017 році рентабельність продажів по прибутку від реалізації становить 10,64 %. На кінець 2018 року кожна гривня виручки дозволила отримати 0,1 гривень прибутку від реалізації.

В 2016 році кожна отримана гривня виручки дозволила отримати ТОВ «Молочний дім» 0,04 грн. чистого прибутку. В 2017 році рентабельність продажів по прибутку від реалізації ТОВ «Молочний дім» становить 6,4 %. На кінець 2018 року значення показника становило 6,08 %.

Таким чином, за даними фінансової звітності, підприємство є фінансово стійким, рентабельним і має ліквідний баланс.

2.2. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства ТОВ «Молочний Дім»

Прийняття рішення про інвестування має базуватися на детальній та комплексній оцінці інвестиційної привабливості підприємства. Для цього було обрано метод інтегральної оцінки інвестиційної привабливості, який заснований на використанні 15-ти відносних внутрішніх показників діяльності підприємства, що, в свою чергу, згруповані в п'ять блоків: показники ліквідності та платоспроможності, показники управління активами, показники рентабельності, ефективності управління боргами та показники ринкової вартості. По кожному з цих блоків проводяться

розрахунки, за допомогою яких вираховується інтегральний показник інвестиційної привабливості підприємства. Такий розрахунок поділяється на 2 етапи, на першому розраховуються значення всіх обраних показників, їхні еталонні значення та визначається їхня вага в комплексній оцінці. Другий етап передбачає розрахунок інтегральної оцінки інвестиційної привабливості. Перевагою такого методу є його об'єктивність, а також зведення всіх розрахунків до кінцевого інтегрального показника, що спрощує інтерпретацію результатів.

Отже, перейдемо до першого етапу та визначимо перелік показників та коефіцієнтів, які були обрані для оцінки ТОВ «Молочний дім», вибір представлений у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Групи фінансових показників, що визначають інвестиційну привабливість підприємства ТОВ «Молочний дім»

№ групи	Найменування групи показників	Основні оціночні показники
1	Показники ліквідності та платоспроможності	Коефіцієнт абсолютної ліквідності, загальний коефіцієнт покриття, проміжний коефіцієнт покриття
2	Показники управління активами	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотності запасів
3	Показники рентабельності	Рентабельність реалізації, рентабельність власного капіталу, рентабельність активів
4	Показники ефективності управління боргами	Коефіцієнт фінансової автономії, коефіцієнт покриття боргу, коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності
5	Показники ринкової вартості	Чистий прибуток на одну звичайну акцію за період, дивіденди на одну звичайну акцію, співвідношення ринкової ціни та номінальної вартості звичайних акцій

Джерело: систематизовано автором

Наступним кроком буде визначення коефіцієнтів значимості груп показників. Дані значення обираються експертною думкою та можуть залежати від цілей та пріоритету інвестора, що досліджує інвестиційну привабливість, наразі пропонуємо скористатися значеннями, що відображені в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Коефіцієнти значимості груп показників для оцінювання інвестиційної привабливості підприємства ТОВ «Молочний Дім»

Показник	Групова вагомість
Показники ліквідності та платоспроможності	0,1
Показники управління активами	0,2
Показники рентабельності	0,4
Показники ефективності управління боргами	0,1
Показники ринкової вартості	0,2
Всього	1

Джерело: складено автором

Визначившись із показниками та їхньою груповою значимістю, необхідно перейти безпосередньо до розрахунку показників, що дозволять визначити інтегральну оцінку інвестиційної привабливості підприємства ТОВ «Молочний дім». Динаміка обраних коефіцієнтів наведена у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Динаміка вихідних даних для інтегральної оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «Молочний дім» за 2016-2018 рр.

Показники	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %	
				2017/2016	2018/2017	2017/2016	2018/2017
Показники ліквідності та платоспроможності							
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,08	0,13	0,04	0,05	-0,1	69,44	-71,91
Загальний коефіцієнт покриття	2,09	2,00	1,86	-0,09	-0,14	-4	-7
Проміжний коефіцієнт покриття	0,78	0,95	0,83	0,17	-0,12	21,8	-12,6
Показники управління активами							
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	10,69	9,53	9,48	-1,16	-0,05	-10,9	-0,05
Коефіцієнт оборотності активів	2,64	3,04	3,25	0,04	0,21	15,15	6,9
Коефіцієнт оборотності запасів	6,92	12,59	15,59	5,67	1,24	81,9	23,83

Продовження табл.2.7

Показники	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
				2017/2016	2018/2017	2017/2016	2018/2017
Показники рентабельності							
Рентабельність реалізації, %	3,66	6,4	6,08	2,74	-0,32	74,86	-5
Рентабельність власного капіталу, %	58,54	58,39	51,62	-0,15	-6,77	-0,25	-11,59
Рентабельність активів, %	19,33	19,46	19,77	0,13	0,31	-0,01	1,6
Показники ефективності управління боргами							
Коефіцієнт фінансової автономії	0,33	0,34	0,42	0,01	0,08	3,03	23,53
Коефіцієнт покриття боргу	0,49	0,51	0,72	0,02	0,21	4,08	41,17
Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	0,65	0,63	0,63	-0,02	0	-3,08	1
Показники ринкової вартості							
Чистий прибуток на одну звичайну акцію за період, грн	168	358,5	455	190,5	96,5	113,4	26,91
Дивіденди на одну звичайну акцію	0	0	0	0	0	-	-
Співвідношення ринкової ціни та номінальної вартості звичайних акцій	3,3	4	5	0,7	1	21,21	25

Джерело: складено та розраховано автором на підставі фінансової звітності підприємства за 2016-2018 рр.

Пояснення до динаміки деяких показників, що зазначені в таблиці, були описані у попередньому підрозділі. Найбільш значимим серед зазначених вважаємо показники рентабельності, що протягом аналізованого періоду мали тенденцію до зростання. Також варто зосередити увагу на показниках управління активами підприємства, що показують наскільки збалансованими є його власні та позикові кошти.

У 2016 році проміжний коефіцієнт покриття, що характеризує здатність підприємства розрахуватись за поточними зобов'язаннями негайно, за вимогою кредиторів, становить 0,78, та зростає до 0,83 у 2018 році, що перевищує нормативне значення показника. Це позитивне явище, яке свідчить про можливість ТОВ «Молочний дім» погасити свої поточні зобов'язання майже в повній мірі при критичних ситуаціях.

Отже, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, що демонструє кількість разів погашення дебіторського боргу, протягом аналізованого періоду поступово знижується до нормативного значення, яке становить 8 для виробництва продуктів харчування. Так, в порівнянні з 2016 роком, у 2018 коефіцієнт знизився на 11,32%. При цьому не можна однозначно стверджувати чи зниження є позитивним явищем, так як висока оборотність демонструє збільшення товарного кредитування клієнтів, що підвищує рівень збуту продукції. В даному випадку необхідно продумати та дослідити політику компанії щодо товарних кредитів.

У 2018 році коефіцієнт оборотності запасів ТОВ «Молочний дім» становив 15,59, що в 2,25 рази збільшився у порівнянні з 2016 роком. Даний коефіцієнт показує ефективність управління запасами підприємства, і у випадку ТОВ «Молочний дім» спостерігається значний ріст показника, що свідчить про невдалу політику управління запасами, так як кошти компанії сплачуються за оренду приміщення чи здійснювати відсоткові платежі за зайвий обсяг запасів. Необхідно розробляти комплекс заходів щодо підвищення ефективності управління запасами.

Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності у 2018 році, у порівнянні з 2017 залишився незмінним, у порівнянні з 2016 роком – знизився на 3%. Так як даний коефіцієнт демонструє міру формування загального обсягу активів ТОВ «Молочний дім» за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань, зниження цього показника має позитивний характер.

Коефіцієнт оборотності активів, який показує ефективність використання активів підприємства ТОВ «Молочний дім», протягом 2016-2018 рр. зростав та становив 2,64 у 2016 році, 3,04 у 2017 році та 3,25 у 2018 році. Зростання показника демонструє вдале управління активами компанії, яке слід підтримувати і надалі.

Проаналізуємо групу показників ринкової вартості ТОВ «Молочний дім». З огляду на відсутність виплати дивідендів на одну просту акцію

протягом досліджуваного періоду, можна зробити висновок, що підприємство обрало нульову дивідендну політику, тому дохід від акцій можна буде отримати у випадку їх продажу. Значення чистого прибутку на одну просту акцію у 2018 році досягло 455 грн, що в 2,7 рази перевищує 2016 рік. Такі темпи підвищення показника демонструє активний ріст чистого прибутку компанії. Співвідношення реальної та номінальної вартості акцій має тенденцію до зростання протягом 2016-2018 рр., що свідчить про укріплення позицій на ринку ТОВ «Молочний дім».

Останнім етапом в даній методиці є визначення інтегрального показника, що узагальнює попередні результати фінансового стану підприємства.

Для визначення інтегрального показника інвестиційної привабливості (I) застосуємо розраховані вище вихідні дані (табл. 2.6) та скористаємося формулою:

$$I = \sum_{j=1}^n \prod_{i=1}^n d_i * \frac{x_{ij} - x_{imin}}{x_{imax} - x_{imin}} \quad (3.1)$$

де x_{ij} – значення i -го показника;
 d_i – загальна вагомість i -го показника;
 n – кількість показників;
 x_{ij} – мінімальне значення i -го показника;
 x_{ij} – мінімальне значення i -го показника;

Розрахунок наведений у табл. 2.7.

Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості ТОВ «Молочний дім»

Таблиця 2.8

Назва показника	Фактичне значення показника, x_{ij}	Групова вагомість, G_i	Вагомість показника у групі, V_i	Загальна вагомість, d_i	Min значення показника $x_{i \min}$	Max значення показника $x_{i \max}$	Оцінка значення показника
Коефіцієнт негайної (абсолютної) ліквідності	0,04	0,1	0,3	0,03	0,04	0,13	0

Продовження табл.2.8

Назва показника	Фактичне значення	Групова вагомість, Гі	Вагомість показника	Загальна вагомість, ді	Мін значення	Мах значення	Оцінка значення показника
Загальний коефіцієнт покриття (коефіцієнт поточної ліквідності)	1,86	0,1	0,4	0,04	1,86	2,09	0
Проміжний коефіцієнт покриття	0,83	0,1	0,3	0,03	0,78	0,95	0,0088
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборговано, разів	9,48	0,2	0,2	0,04	9,48	10,69	0
Коефіцієнт оборотності активів, разів	3,25	0,2	0,5	0,1	2,64	3,25	0,1
Коефіцієнт оборотності запасів, разів	15,59	0,2	0,3	0,06	6,92	15,59	0,06
Рентабельність реалізації, %	6,08	0,4	0,3	0,12	3,66	6,4	0,106
Рентабельність власного капіталу, %	51,62	0,4	0,3	0,12	51,62	58,54	0
Рентабельність активів, %	19,77	0,4	0,14	0,16	19,33	19,77	0,16
Коефіцієнт фінансової автономії	0,42	0,1	0,5	0,05	0,33	0,42	0,05
Коефіцієнт покриття боргу	0,72	0,1	0,3	0,03	0,49	0,72	0,03
Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	0,63	0,1	0,2	0,02	0,63	0,65	0
Чистий прибуток на	455	0,2	0,4	0,08	168	455	0,08

одну звичайну акцію за період							

Продовження табл.2.8

Назва показника	Фактичне значення	Групова вагомість, Гі	Вагомість показника	Загальна вагомість, ді	Мін значення	Мах значення	Оцінка значення показника
Дивіденди на одну звичайну акцію	0	0,2	0,3	0,06	0	0	0
Співвідношення ринкової ціни та номінальної вартості звичайних акцій	5	0,2	0,3	0,06	3,3	5	0,06
Інтегральна оцінка	0,655						

Джерело: складено та розраховано автором на підставі фінансової звітності підприємства за 2016-2018 рр.

Отже, інтегральна оцінка інвестиційно привабливості ТОВ «Молочний дім» становить 0,655. Це є недостатньо позитивною оцінкою для прийняття рішення щодо інвестування, так як найбільш можливе значення показника – 1,00. Підприємство характеризується як платоспроможне, з вагомим ступенем ризику вкладення коштів. Проте, підходити до оцінки інвестиційної привабливості необхідно комплексно, враховуючи динаміку показників фінансово-господарської діяльності, наявність власних інвестиційних ресурсів підприємства. ТОВ «Молочний дім» показує позитивну тенденцію щодо своєї діяльності. Компанія генерує та підвищує чистий прибуток протягом аналізованого періоду, забезпечує рентабельність активів та капіталу.

Тож, враховуючи вищесказане, можна зробити висновок, що наразі ТОВ «Молочний дім» є недостатньо інвестиційно привабливим підприємством. Робити вибір буде необхідно з огляду на цілі, що переслідує інвестор. Також керівництву організації необхідно вносити зміни щодо політики управління фінансово-господарською діяльністю.

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ «МОЛОЧНИЙ ДІМ»

Виробничі потужності молокопереробних підприємств Дніпропетровської області дозволяють забезпечити населення молочними продуктами за фізіологічними потребами, задовольнити найвибагливіші потреби різних груп споживачів. Однак на більшості підприємствах спостерігається стійке недовикористання виробничих потужностей, погіршення якості продукції. Це обумовлено дефіцитом сировини для переробки та належними їй якісними ознаками. В поєднанні з низькою купівельною спроможністю населення це призвело до структурних зрушень в асортименті продукції молокопереробних підприємств.

Дії більшості молокопереробних підприємств Дніпропетровської області за усі роки реформ спрямовувались на максимізацію поточного прибутку упускаючи з поля зору віддалену перспективу. Тривалий час їхні зусилля спрямовувались передусім на забезпечення прибутку шляхом формування низьких закупівельних цін на сировину. Це призвело до значного скорочення в сільськогосподарських підприємствах чисельності поголів'я корів і обсягів виробництва молока. Молокопереробні підприємства змушені були розширювати зони закупівель сировини, за межами області. Зросли транспортні витрати. При цьому шляхом розширення зон закупівель не вдалось забезпечити більш повного використання виробничих потужностей. Постійні витрати, віднесені на незначні обсяги виробництва продукції, призвели до подальшого підвищення її собівартості.

Втрати прибутку від підвищення собівартості продукції підприємства змушені були компенсувати підвищенням високих цін на неї, що призвело до зниження конкурентоспроможності продукції, втрати ринків її збуту. На ринки почали виходити виробники інших регіонів та іноземні виробники. За останні 5 років вимушено покинули галузь 12 молокопереробних підприємств Дніпропетровської області (табл.3.1).

Таблиця 3.1

**Динаміка основних економічних показників розвитку
молокопереробних підприємств Дніпропетровської області**

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Кількість підприємств	48	46	42	36	36	36
Середня чисельність працівників, осіб	3457	3011	2938	3294	3993	4120
Обсяг реалізованої продукції, млн. грн.	173,6	160,8	252,3	364,5	406,6	411,4
Загальні витрати на виробництво, млн. грн.	125,6	135,6	236,0	345,1	351,4	357,6
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	11,1	7,1	14,0	56,7	77,4	79,6
в т.ч., у розрахунку на 1 грн. продукції, грн.	0,06	0,04	0,06	0,16	0,19	0,20
Кількість підприємств, що освоювали інвестиції	22	20	17	17	16	14
Витратомісткість продукції, грн./грн.	0,72	0,84	0,94	0,95	0,86	0,93
Матеріаломісткість продукції, грн./грн.	0,56	0,64	0,64	0,61	0,64	0,67
Прибуток, млн. грн.	48,0	25,2	16,3	19,4	55,2	57,9

Джерело: складено за [51]

Підприємства з виробництва молочних продуктів Дніпропетровської області практично не здійснюють інноваційно-інвестиційну діяльність. Низький рівень інноваційно-інвестиційної активності підприємств не демонструє кореляції з динамікою інвестиційних процесів, що призводить до нагромадження фізично і морально зношеного устаткування, що, в свою чергу, зумовлює обмеженість можливостей підвищення конкурентоспроможності продукції та гальмує розвиток підприємств.

Безальтернативним виходом з цього становища в такій ситуації може бути формування і реалізація ефективних стратегій розвитку молокопереробних підприємств.

Отже, проведемо визначення необхідної стратегії розвитку для підвищення ефективності діяльності ТОВ «Молочний дім» та підвищення рівня його конкурентоспроможності на ринку України.

Місія ТОВ «Молочний дім» – задоволення потреб сучасної людини в якісній молочній продукції, створення нової високоякісної продукції народного споживання на основі власних досліджень та досліджень попередніх поколінь, формування надійної репутації серед партнерів, співробітників і клієнтів.

Для того, щоб визначити стратегічні напрямки розвитку ТОВ «Молочний дім» визначимо напрями діяльності підприємства (рис.3.1).

Рис.3.1. Карта напрямів розвитку ТОВ «Молочний дім» на 2019-2020 рр.

Джерело: складено автором

Визначимо фактори, які забезпечують досягнення місії ТОВ «Молочний дім» (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Фактори, які забезпечують реалізації місії ТОВ «Молочний дім»

Фактор	Поточний потенціал підприємства	Бажаний потенціал підприємства
Організація управління	Лінійно-функціональна структура управління	Удосконалення організаційної структури
Організація виробництва	Підприємство використовує новітнє обладнання, що забезпечує енергозбереження і захист навколишнього середовища	Доповнення новітнього обладнання, яке відповідають світовим стандартам, що забезпечують 100% використання потужностей підприємства.
Фінансове управління	Низька платоспроможність та ліквідність підприємства. Залежність від кредиторів. Прибуток зменшився в порівнянні з попереднім звітним періодом.	Підвищення рівня платоспроможності та ліквідності підприємства. Збільшення власного капіталу для зниження залежності від кредиторів. Збільшення прибутку підприємства.
Маркетинг	Реклама не проводиться. Проводяться дослідження, щодо попиту на окремі види продукції та послуг.	Перебудова відділу збуту у відділ маркетингу, що призведе до раціоналізації праці та залучення висококваліфікованих працівників для створення більш радикальної рекламної компанії та прогнозування збуту продукції та послуг.

Джерело: складено автором

Отже, основні фактори які забезпечують досягнення місії ТОВ «Молочний дім» - це організація управління підприємством, організація виробництва, фінансове управління та маркетинг.

Діяльність ТОВ «Молочний дім» на даний момент можна охарактеризувати як достатньо ефективну – підприємство здійснює рентабельну діяльність. Але підприємство ще має резерви підвищення своєї рентабельності та прибутковості на основі вмілого оперативного управління та удосконалення діяльності.

Об'єктивний процес формування ринкового середовища висуває на перший план проблему забезпечення ефективного функціонування підприємства і його швидкої адаптації до нових умов. Проблема конкурентоспроможності вітчизняних молокопереробних підприємств на

ринку молочної продукції стоїть досить гостро, оскільки молокопереробні підприємства під вітчизняними брендами не є конкурентоспроможними за багатьма показниками.

В умовах збільшеного динамізму ринкового середовища, основою успішного функціонування молокопереробного підприємства стає вибір стратегії інвестиційного розвитку.

Перед організацією стоять такі основні стратегічні альтернативи, як зростання (розвитку), стабілізація (обмеженого зростання), скорочення (виживання). В межах трьох стратегічних альтернатив пропонуємо ряд показників, які дадуть змогу зорієнтувати діяльність ТОВ «Молочний дім» на перспективу (табл.3.3).

Для вибору необхідної стратегії розвитку ТОВ «Молочний дім» скористаємося такими методами, як:

- вибір стратегії за методом побудови матриці БКГ;
- вибір стратегії за методом побудови матриці «Мак Кінсі – Дженерал Електрик».

Таблиця 3.3

Можливі альтернативи стратегії розвитку ТОВ «Молочний дім»

Стратегії розвитку	Показники вибору альтернатив	Можливі стратегічні альтернативи
Стратегія зростання (розвитку)	- фінансове становище підприємства - тенденції розвитку ринку (конкуренція, потреби покупців тощо)	- інтенсифікація; - диверсифікація; - інтеграція; - інноваційний розвиток.
Стратегія стабілізації (обмеженого зростання)	- позиція підприємства на ринку - швидкість оновлення продукції - спеціалізація діяльності	- економія витрат; - постійна адаптація до зовнішнього середовища; - збереження науково-технічного і кадрового потенціалу
Стратегія скорочення (виживання)	- прихильність споживачів до підприємства	- організаційна санація; - економічна і фінансова санація; - маркетингова санація.

Джерело: складено автором

Проаналізуємо бізнес-портфель ТОВ «Молочний дім» за допомогою матриці БКГ (рис. 3.1).

Становище підприємства має середні позиції. Воно має один СГП в

полі «Дійні корови» та два СГП з найбільшою часткою у загальному обсязі продажу в полі «Зірки».

До поля «Зірки» потрапили молоко та кисломолочна продукція. Темпи зростання ринку є високими і відносна ринкова частка ТОВ «Молочний дім» в даній сфері також є високою. Проте, якщо в наступних роках темпи росту ринку уповільняться, то є висока ймовірність того, що незабаром дане СГП перейде з розряду «Зірки» до розряду «Дійних корів». Тому стратегія діяльності підприємства щодо даного СГП має бути спрямована на підтримання конкурентних переваг (наприклад, вкладання коштів у маркетинг з метою збереження ринкової частки СГП).

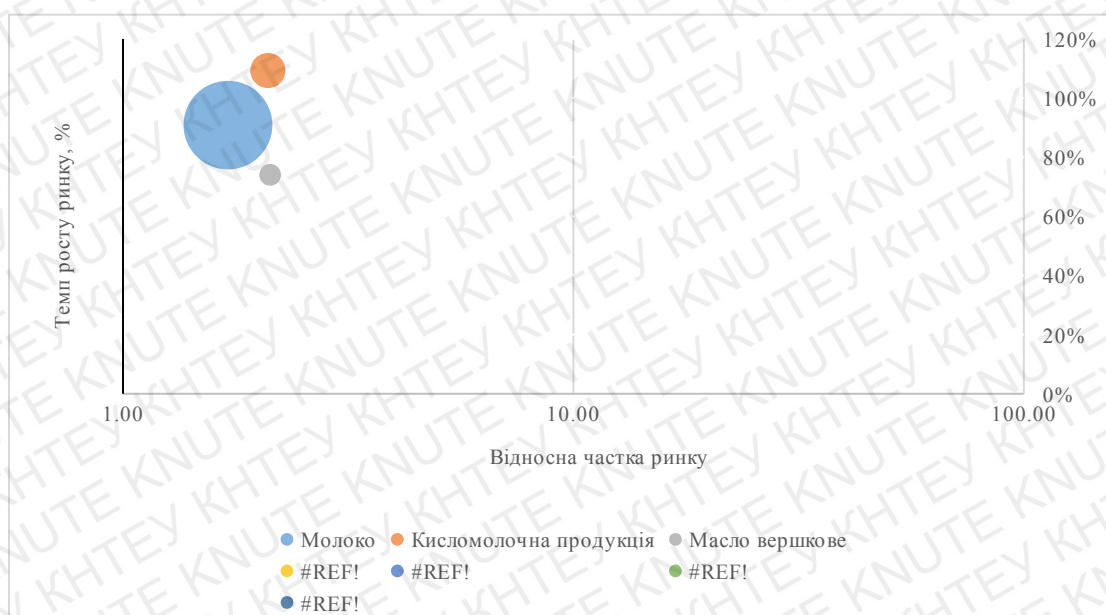

Рис. 3.1. Матриця БКГ для ТОВ «Молочний дім»

Джерело: складено автором

До розряду «Дійних корів» потрапило СГП «Масло вершкове». Це продукція, що досягла зрілості і приносить великі прибутки за незначних потреб у фінансуванні. Висока ринкова частка є причиною переваг підприємства, у сфері витрат за рахунок великих прибутків цього СГП. Але, якщо підприємство почне втрачати конкурентні переваги на ринку «Дійних корів», настане необхідність вкладення великих коштів в зміцнення їх ринкових позицій, інакше цей СГП перетвориться з «Дійних корів» на «Собаку».

Скористаємося для стратегічного аналізу ще однією моделлю: матрицею «McKinsey-GeneralElectric» або «матрицею привабливості ринку», яка ґрунтується на двох факторах, кожен з яких характеризується певним набором показників. Позиція кожного СГП визначається за оцінкою привабливості ринку й конкурентоздатності стратегічного господарюючого підрозділу.

Побудову матриці було здійснено за допомогою Microsoft Excel. Матриця «привабливість-конкурентоспроможність» («McKinsey-GeneralElectric») для ТОВ «Молочний дім» подана на рис. 3.2.

За результатами побудови слід відзначити, що найбільший розмір ринку (діаметр кола на матриці) мають молоко (81%) та кисломолочна продукція (73%).

Далі для кожного стратегічного господарського підрозділу, зображеного на матриці, формується маркетингова стратегія, відповідно до квадранту, в який він потрапив:

Молоко та сметана потрапили до 1 і 2 квадранту:

1. Збереження та зміцнення позиції на ринку (Grow / Penetrate): Ці бізнес-одиниці повинні бути головним об'єктом інвестицій, вони сильні і працюють на привабливих ринках - тому вони обов'язково повинні приносити високий дохід з інвестицій. Рекомендації: збереження лідерства на цьому ринку; інвестування для забезпечення зростання з максимально можливою швидкістю.

2. Інвестування в зростання (InvestforGrowth): Ці бізнес-одиниці працюють на дуже привабливих ринках, але сила цих бізнесів зараз невелика. Вони повинні бути об'єктом інвестування для посилення їх позицій на ринку. Рекомендації: концентрація зусиль з підтримки і посилення сильних сторін і конкурентних переваг; виявлення та усунення слабких сторін.

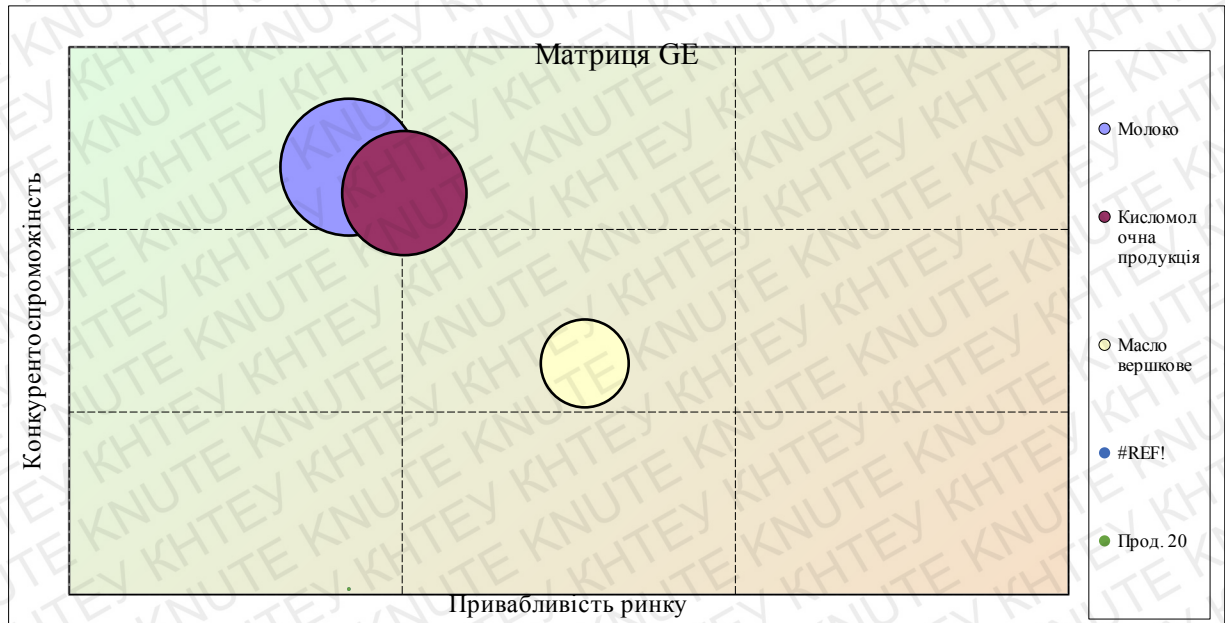

Рис. 3.2. Матриця «привабливість-конкурентоспроможність» («McKinsey-GeneralElectric») для ТОВ «Молочний дім»

Джерело: складено автором

Масло вершкове потрапило до 5 квадранту:

5. Стратегія сегментування і вибіркоче інвестування (Segment&SelectiveInvestment): Ці бізнес-одиниці є середнячками на середніх ринках. Вони можуть поліпшити свої результати лише за рахунок грамотної стратегії диференціації - створюючи і розвиваючи прибуткові сегменти, а також створюючи бар'єри для виходу конкурентів на ці сегменти. Рекомендації: пошук зростаючих сегментів; спеціалізація і диференціація; вибіркоче інвестування.

Отже, на основі проведеного аналізу, нами пропонується зосередити увагу на утриманні позицій на ринку таких видів продукції як молоко та вершкове масло. Підтримка належного рівня дозволить і надалі генерувати чистий прибуток, що підвищує інвестиційну привабливість ТОВ «Молочний дім».

Проведена інтегральна оцінка інвестиційної діяльності ТОВ «Молочний дім» виявила проблематику показників, які демонструють ліквідність та платоспроможність підприємства. Отримані результати

свідчать про зниження коефіцієнту абсолютної ліквідності та коефіцієнту покриття. Відповідно, необхідно вживати заходи щодо підвищення показників.

Наприклад, забезпечивши приріст коефіцієнту абсолютної ліквідності в 4,5 рази у 2019 році, коефіцієнту покриття в 1,24 рази, а коефіцієнту проміжного покриття на 8% ТОВ «Молочний дім» зможе значно підвищити свою інтегральну оцінку інвестиційної привабливості.

Даних результатів можна досягти за рахунок:

- Підвищення частки власних джерел фінансування в пасиві балансу
- Підвищення частки грошових коштів в активі балансу
- Зниження частки дебіторської заборгованості в загальному об'ємі оборотних коштів
- Реструктуризація кредиторської заборгованості

Підвищення частки власних джерел фінансування може бути отримана шляхом підвищення чистого прибутку в звітному періоді. До методів підвищення чистого прибутку можна віднести:

- Зосередження уваги на продуктах, що займає лідируючі позиції на ринку
- Підвищення якості продукції
- Використання приміщення, що не задіяно у виробництві, шляхом здачі його в оренду або продажу
- Зниження собівартості продукції за рахунок раціоналізації використання матеріальних ресурсів
- Пошук нового ринку збуту
- Підвищення технічного рівня виробництва

У рамках реалізації цієї стратегії в практику діяльності ТОВ

«Молочний дім» пропонуємо впровадити інноваційну технологію в рамках концепції «smartfarm», а саме – модульний молочний завод.

Дотепер у більшості регіонів України закупівля сировини та реалізація готової продукції фактично монополізовані великими переробниками молока, що негативно впливає на добробут громадян, якість молочної продукції, споживання молочної продукції в цілому. Автономний комплекс з переробки молока може бути рішенням цих проблем. Він відповідає всім чинним нормам і правилам, крім того, можливість установки в будь-якому доступному місці, незалежно від наявності приміщення.

Обладнання заводу просте в експлуатації і ремонті, зібрано у вигляді закінченого технологічного процесу від приймання молока до зберігання готового продукту, що має швидкий термін окупності при прийнятній ціні.

У випадку придбання модульного заводу виробничі потужності ТОВ «Молочний дім» можна буде перевезти у місце безпосередньої близькості до молочних ферм, що істотно скоротить витрати на поставку сировини, збільшить лояльність фермерів до підприємства, яке знаходиться поблизу.

1. Вузол приймання молока. 2. Вузол нормалізації, пастеризації, охолодження молока і виробництва кисломолочних продуктів. 3. Вузол фасування молока і кисломолочних продуктів. 4. Вузол виробництва й фасування сметани. 5. Вузол виробництва сиру. 6. Лабораторія. 7. Камера холодильна. 8. Вузол відвантаження готової продукції. 9. Побутове приміщення

Рис.3.3. Модульний міні-завод з переробки молока [7]

Поряд з цим, існує низка позитивних ефектів від інвестування в цей проект:

- по-перше, міні-завод створює певну кількість робочих місць, що дуже актуально в умовах перманентно зростаючого безробіття;
- по-друге, фермери, які знаходяться в регіоні, отримують можливість поставляти молоко та сировину на міні-завод, що значно скоротить витрати на доставку сировини

Задля зниження дебіторської заборгованості підприємству пропонуються наступні кроки:

1. Розробка кредитної політики. На початковому етапі формування кредитної політики підприємству варто визначитися з тим, яким чином за допомогою даного інструменту компанія хоче вплинути на своє місце в займаному нею сегменті ринку. Припустимо, що менеджмент компанії приймає рішення щодо надання товарних кредитів всім своїм клієнтам. Це рішення може бути викликано, як і бажанням охопити максимальну частку ринку за короткий термін, так і наявним збитком товару на складі.

Для ТОВ «Молочний дім» можна порекомендувати наступне: товарний кредит надавати тільки постійним, переміченим клієнтам. Для завоювання більшої частки ринку, заохочуючи нових клієнтів, необхідно, перш за все, оцінити їхню кредитоспроможність.

Таблиця 3.4

Елементизапропонованої кредитної політики для ТОВ «Молочний дім»

Позичальники	Постійні клієнти
Умови	При купівлі товару на суму вище 100 000 грн або при оплаті протягом тижня
Кредитний ліміт	30% від вартості товару
Санкції по простроченим платежах	Нарахування 1% за кожен день прострочки

Джерело: складено автором

Дану кредитну політику можна використовувати у майбутньому, а для вже наявної дебіторської заборгованості можна застосувати факторинг

2. Підприємство має змогу ефективно управляти дебіторською заборгованістю клієнтів, залучаючи для цього факторингову компанію. В даному випадку компанія-фактор самостійно перевіряє платоспроможність і кредитну історію клієнта, візьме на себе управління ризиками по поставці. Крім того, така компанія допоможе у побудові грамотної тарифної та лімітної політики.

Проведемо прогнозне покращення групи показників ліквідності та платоспроможності ТОВ «Молочний дім» на 2019 рік (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Динаміка вихідних даних для інтегральної оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «Молочний дім» за 2016-2018 рр.

Показники	2017	2018	2019 (прогнозний)	Абсолютне відхилення, +,-		Темп приросту, %	
				2018 / 2017	2019 / 2018	2018 / 2017	2019 / 2018
Показники ліквідності та платоспроможності							
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,13	0,04	0,18	-0,09	0,14	0,3	4,5
Загальний коефіцієнт покриття	2,0	1,86	2,3	-0,14	0,44	0,93	1,24
Проміжний коефіцієнт покриття	0,95	0,83	0,9	-0,12	0,07	0,87	1,08

Джерело: складено та розраховано автором

Після розрахунку прогнозних вихідних даних перейдемо до визначення можливої інтегральної оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «Молочний дім» на 2019 рік за (табл. 3.5)

Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості ТОВ «Молочний дім» на прогнозний період

Таблиця 3.6

Назва показника	Фактичне значення показника, x_{ij}	Групова вагомість, G_i	Вагомість показника у групі, V_i	Загальна вагомість, d_i	Min значення показника $a_{xi \min}$	Max значення показника $x_{i \max}$	Оцінка значення показника
Коефіцієнт негайної (абсолютної) ліквідності	0,18	0,1	0,3	0,03	0,04	0,18	0,03
Загальний коефіцієнт покриття (коефіцієнт)	2,3	0,1	0,4	0,04	1,86	2,3	0,04

поточної ліквідності)							
Проміжний коефіцієнт покриття	0,9	0,1	0,3	0,03	0,78	0,95	0,021

Продовження табл.3.6

Назва показника	Фактичне значення показника, x _{ij}	Групова вагомість, Гі	Вагомість показника у групі, Ві	Загальна вагомість, d _i	Мін значення показника x _{i min}	Мах значення показника x _{i max}	Оцінка значення показника
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборговано, разів	9,48	0,2	0,2	0,04	9,48	10,69	0
Коефіцієнт оборотності активів, разів	3,25	0,2	0,5	0,1	2,64	3,25	0,1
Коефіцієнт оборотності запасів, разів	15,29	0,2	0,3	0,06	6,92	15,59	0,06
Рентабельність реалізації, %	6,08	0,4	0,3	0,12	3,66	6,4	0,106
Рентабельність власного капіталу, %	51,62	0,4	0,3	0,12	51,62	58,54	0
Рентабельність активів, %	19,77	0,4	0,14	0,16	19,33	19,77	0,16
Коефіцієнт фінансової автономії	0,42	0,1	0,5	0,05	0,33	0,42	0,05
Коефіцієнт покриття боргу	0,72	0,1	0,3	0,03	0,49	0,72	0,03
Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	0,63	0,1	0,2	0,02	0,63	0,65	0
Чистий прибуток на одну звичайну акцію за період	455	0,2	0,4	0,08	168	455	0,08
Дивіденди на одну звичайну акцію	0	0,2	0,3	0,06	0	0	0

Продовження таблиці 3.6

Назва показника	Фактичне значення показника, x_{ij}	Групова вагомість, G_i	Вагомість показника у групі, V_i	Загальна вагомість, d_i	Мін значення показника $x_i \min$	Мак значення показника $x_i \max$	Оцінка значення показника
Співвідношення ринкової ціни та номінальної вартості звичайних акцій	5	0,2	0,3	0,06	3,3	5	0,06
Інтегральна оцінка	0,737						

Джерело: складено та розраховано автором

Отже, запропоновані нами шляхи підвищення показників платоспроможності та ліквідності демонструють підвищення інтегральної оцінки інвестиційної привабливості з темпом приросту 12%.

Для цього ТОВ «Молочний дім» необхідно підвищувати показники ліквідності та платоспроможності за рахунок удосконалення політики управління дебіторською заборгованістю, підвищення чистого прибутку на плановий період, розгляду інноваційних технологій у виробництві, що дозволить зекономити на логістичних операціях.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У випускній кваліфікаційній роботі досліджено теоретико-методологічні і практичні аспекти формування інвестиційної привабливості підприємства.

1. Встановлено, що інвестиційна привабливість - багаторівнева інтегральна характеристика сукупності економічних, фінансових, виробничих та організаційних аспектів оцінки підприємства, які повинні відповідати вимогам потенційних інвесторів та забезпечує позитивний ефект від вкладень, яка встановлюється у відповідний час і в певному просторі. Досліджено такі методи визначення інвестиційної привабливості підприємства, як інтегральна, рейтингова, бальна оцінки та оцінка цінних паперів компанії. Більшість методів засновані на аналізі фінансово-господарської діяльності підприємства.

2. Визначено, що динаміка показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Молочний дім» мала позитивний характер, так в 2016 році було сформовано позитивний чистий фінансовий результат на рівні 60745 тис.грн., який зростає в 2017 році з темпом 2,13 рази, і становить 129631 тис.грн. У порівнянні з 2017 роком в 2018 році темп приросту чистого фінансового результату становив 1,27. Це позитивне явище, яке свідчить про те, що підприємство діє ефективно і може генерувати прибуток для своїх інвесторів. За даними фінансової звітності, підприємство є фінансово стійким.

3. Встановлено, що рентабельність активів ТОВ «Молочний дім» в 2016 році склала 19,33 %. В 2017 році даний показник має позитивну динаміку і приріст рентабельності активів складає 1,006, в 2018 році – 1,016 у порівнянні з 2017 роком. Тобто підприємство здатне генерувати дохід з кожної одиниці вкладених ресурсів.

4. Аналіз рівня інвестиційної привабливості за методом інтегральної оцінки показав, що ТОВ «Молочний дім», станом на 2018 рік, сформував інтегральну оцінку на рівні 0,665, що є недостатньо для формування

позитивного рішення щодо вкладання коштів інвестором. Підприємство характеризується як платоспроможне, з вагомим ступенем ризику вкладення коштів.

5. Для вибору необхідної стратегії розвитку ТОВ «Молочний дім» використано такі методи, як: вибір стратегії за методом побудови матриці БКГ; вибір стратегії за методом побудови матриці «Мак Кінсі – Дженерал Електрик». На основі проведеного аналізу, нами запропоновано для ТОВ «Молочний дім» обрати таку стратегію як стратегію інноваційно-інвестиційного розвитку.

6. Визначено цільові показники ліквідності та платоспроможності для ТОВ «Молочний дім» на плановий період на рівні 0,18 для коефіцієнту абсолютної ліквідності, 2,3 для загального коефіцієнту покриття та 0,9 для проміжного коефіцієнту покриття. Для цього в 2019 році необхідно забезпечити приріст в 4,5 рази, 1,24 та 1,08 рази для коефіцієнтів абсолютної ліквідності, коефіцієнту покриття та проміжного коефіцієнту покриття відповідно.

7. Запропоновано впроваджувати політику контролю дебіторської заборгованості для зменшення її частки в активах підприємства. Для цього доцільним є залучення факторингової компанії. Впровадження модульного міні-заводу з переробки молока «smartfarm», що в довгостроковій перспективі дозволить зменшити витрати на логістичні операції, забезпечить приріст чистого прибутку. Необхідно забезпечити розвиток відділу маркетингу та PR-ру компанії для створення більш радикальної рекламної кампанії.

8. Обґрунтовано рівень інтегральної оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «Молочний дім» на плановий період в розмірі 0,737, що є результатом проведення політики щодо підвищення ліквідності та платоспроможності підприємства за рахунок реструктуризації капіталу, зменшення частки довгострокових зобов'язань, зосередження уваги на продуктах, що займають лідируючі позиції на ринку, впровадження інновацій на виробництві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андел І. В. Рейтингова оцінка інвестиційної привабливості галузей економіки регіонів з урахуванням фінансових показників функціонування підприємств / І. В. Андел // Науковий вісник НЛТ України. – 2010. – Вип. 20.4. – С. 172–179.
2. Аранчій Д. С. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих методик аналізу [Електронний ресурс] / Д. С. Аранчій, С. А. Гончаренко // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2011. – Режим доступу : <http://pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/59.pdf>
3. Астаф'єва К. О. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності підприємства на стадіях його життєвого циклу / К. О. Астаф'єва // Ефективна економіка. – 2018. – № 4.
4. Бень Т. В. Методи визначення економічної ефективності інвестицій: порівняльний аналіз / Т. В. Бень // Економіка України. – 2006. – № 6. – С. 41–45.
5. Бережний Я.В. Щодо напрямів удосконалення політики запровадження національних проектів в Україні: аналітична записка / Я.В. Бережний, Я.А. Жаліло, А.П. Павлюк [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень, 2013. – 9 с. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1170/>
6. Бланк І. О. Основи інвестиційного менеджменту / Ігор Олександрович Бланк. – Київ: Ніка-центр, 2004. – 672 с.
7. Богданенко, А.І. Дослідження інвестиційної діяльності в житлове будівництво в Україні: тенденції та проблеми / А. І. Богданенко // Ефективна економіка. – 2018. – № 2.
8. Бондаренко О. С. Перспективи розвитку фінансових інститутів в економіці України / О. С. Бондаренко, І. П. Адаменко // Інвестиції: практика

та досвід. – 2018. – № 5. – С. 8-11.

9. Брюховецька Н. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства: визначення недоліків деяких існуючих методик / Н. Ю. Брюховецька, О. В. Хасанова // Економіка промисловості. – 2009. – № 1. – С. 110–117.

10. Вініченко І. І. Концептуальні методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості аграрних підприємств / І.І. Вініченко // Агросвіт. – 2009. – № 1. – С. 2–4.

11. Вудвуд В. В. Сутність та стан інвестиційної діяльності підприємств Чернівецької області / В. В. Вудвуд, А. І. Джуровець // Молодий вчений. - 2018. - № 5(2). - С. 685-689

12. Гамальська В. Інвестиційна політика України в період трансформації економіки // Регіональна економіка. - 2006. - № 3. - С. 237-244.

13. Гончаров В.М. Інвестиційна привабливість підприємства: сутність та фактори впливу/ В.М. Гончаров, М.М. Білоусова – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.../31.pdf>.

14. Гриньова В.М. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності : [монографія] / [Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П.] ; за заг. ред. Гриньової В.М. - Харків : Вид. ХДЕУ, 2002. - 464 с.

15. Гриценко М. П. Івестиційна привабливість підприємства: сутність та методи визначення / М.П. Гриценко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія “Фінанси і кредит». – 2012. № 1. – С. 13–21.

16. Гуляєва Н.М. Сутнісні ознаки інвестиційної привабливості підприємства: факторна природа формування/ Н.М. Гуляєва, Н.К. Рябченко// Вісник Запорізького національного університету. – №1(13). – 2012. – С. 22-28..

17. Денисенко М.Д. Основи інвестиційної діяльності. - К.: Алертс,

2003. - 338 с.

18. Довбня С. Б. Методичні засади формування інвестиційної привабливості підприємства / С. Б. Довбня, Т. Л. Охлопкова // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2007. – № 4. – С. 43–50.

19. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування : навч. посібник / Дука А. П. – 2-е вид. / А. П. Дука. – К. : Каравела, 2008. – 432 с.

20. Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України, журнал «Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів 2017» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrproject.gov.ua/news/reiting-investitsiinoiprivablivosti-regioniv-2017>.

21. Жибак М. М. До питання методики оцінювання інвестиційної привабливості аграрних підприємств / М. М. Жибак // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 1. – С. 70–74.

22. Загородній А.Г. Інвестиційний словник / Загородній А.Г., Вознюк Г.А., Партин Г.О. – Львів : Бескид Біт, 2005. – 512 с.

23. Закон України «Про інвестиційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - №47. - ст. 646 (із змістом та доповненнями).

24. Запухляк І. Б. Методичне забезпечення оцінювання інвестиційної привабливості підприємства як передумова його подальшого розвитку / І. Б. Запухляк, І. Б. Грицак // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 8. – С. 68–72.

25. Зелінська О. М. Проблеми оцінки інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств в умовах євроінтеграційних процесів / О. М. Зелінська // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10(2). – С. 85–94.

26. Іванілов О. С. Економіка підприємства : підруч. / О. С. Іванілов. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.

27. Іванілов О. С. Сучасні підходи до оцінки інвестиційної

привабливості торговельного підприємства / О. С. Іванілов, Л. І. Безгінова, О. М. Шарапова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2013. – Вип. 2(1). – С. 155–163.

28. Інвестиційний клімат в Україні [Електронний ресурс] / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – 19 грудня 2017 р. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/file/link/226937/file/Invest_klimat_19_12_2017.doc

29. Інформація щодо співпраці з інвесторами в рамках реалізації Національних проектів [Електронний ресурс] / Державний агентство з інвестицій та управління національними проектами. – Режим доступу: <http://www.ukrproject.gov.ua/page/nazva-rozdilu-z-dokumentami>

30. Каут О. В. Аналіз типових інвестиційних стратегій промислових підприємств / О. В. Каут, С. М. Дунайчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 7. – С. 20-24.

31. Колєватова А.В. Сучасний стан залучення іноземних інвестицій в економіку України [Текст] / А. В. Колєватова // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – № 22. – С. 1080-1084.

32. Колупаєв Ю. Б. Проблеми залучення інвестиційних ресурсів в економіку України / Ю. Б. Колупаєв, С. С. Залюбовська, І. О. Мельничук // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 8. – С. 26-29.

33. Конєв В. Інвестиційна політика в АПК // Еко\$ номіст. - 2007. - № 1. - С. 83.

34. Корнева Н. А. Методичні підходи до побудови комплексної інтегральної оцінки інвестиційної привабливості на регіональному рівні / Н. А. Корнева // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 2(68). – С. 106-111.

35. Коюда В. О. Основи інвестиційного менеджменту : навч. посібник / В. О. Коюда, Т. І. Лепейко, О. П. Коюда. – К. : Кондор, 2008. – 340 с.

36. Кравчун А. С. Стратегічні напрями розвитку механізму функціонування індустріальних парків для розбудови інвестиційної

платформи національної економіки / А. С. Кравчун // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 9. – С. 46-49.

37. Кулина Г. М. Фінансові технології як каталізатори економічного зростання: національні виміри та світова практика / Г. М. Кулина // Ефективна економіка. – 2018. – № 2.

38. Кучеренко Ю. А. Особливості інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств / Ю. А. Кучеренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 7. – С. 82-85.

39. Ляхова О. О. Прогнозування потоку прямих іноземних інвестицій в Україну / О. О. Ляхова, Н. С. Гура // Ефективна економіка. – 2018. – № 2.

40. Маковійчук І.В. Місце інновацій в молочному виробництві // intkonf.org

41. Мархайчук М. М. Аналіз методик оцінювання інвестиційної привабливості в контексті інноваційного розвитку підприємств / М. М. Мархайчук // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – № 4. – С. 330–336.

42. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій : затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій 23.02.1997 р. № 22 // Державний інформ. бюл. про приватизацію. – 1998. – № 7. – С. 18–28.

43. Міхеєва В. В. Особливості здійснення оцінки інвестиційної привабливості окремої галузі /[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://intkonf.org/miheeva-vv=osoblivosti-zdiysnennya-otsinkiinvestitsiynoyi-privablivosti-okremoyi-galuzi>

44. Мурована Т. О. Сучасний стан та тенденції інвестування у розвиток відновлюваних джерел енергії / Т. О. Мурована // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 7. – С. 15-19.

45. Опис індексів КонкурентоспособнаяУкраина COMPETITIVE UKRAINE. Проект Фонду "Ефективне Управління" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.feq.org.ua/ua/cms/opisanie_indeksov.html

46. Паливода К. В. Проблеми формування привабливого

інвестиційного клімату як засобу подолання деструкцій в економіці України / К. В. Паливода // Економіка та держава. – 2018. – № 3. – С. 4-9.

47. Панков С. А. Аналітичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості підприємства / С. А. Панков // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 2, т. 3. – С. 65–68.

48. Патица Н.І. Іноземні інвестиції в сільському господарстві України: сучасний стан та вплив на його розвиток / Н. І. Патица // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 5. – С. 26-31.

49. Пилипенко О.І. Методика аналізу інвестиційної привабливості підприємства: макро- і мікроекономічний аспекти [Електронний ресурс] / О.І. Пилипенко. – Режим доступу : <http://zsas.zhitomir.org>.

50. Плукчі Г. І. Теоретико-методологічні основи інвестиційної привабливості промислових підприємств / Г. І. Плукчі // Економіка харчової промисловості. – 2011. – № 3. – С. 27–30.

51. Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

52. Сайт Головного управління статистика Київської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/content/p.php3?c=1379&lang=1>.

53. Селіверстова Л. С. Підходи до формування портфеля фінансових інвестицій / Л. С. Селіверстова // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 5. – С. 5-7.

54. Тарабукіна О. М. Науково-методичне забезпечення оцінки інвестиційної привабливості регіонів / О. М. Тарабукіна // Вісник ЖДТУ. – 2008. – № 2(44). – С. 285–294.

55. Туріянська М.М. Розвиток інвестиційної привабливості підприємства нематеріальними активами : монографія / М.М. Туріянська, В.Ю. Припотень, Л.П. Кас'янова, О.А. Кац. – Луганськ : Вид-во «Янтар», 2009. – 96 с.

56. 28. Федорова Ю. В. Аналіз підходів до оцінки інвестиційної

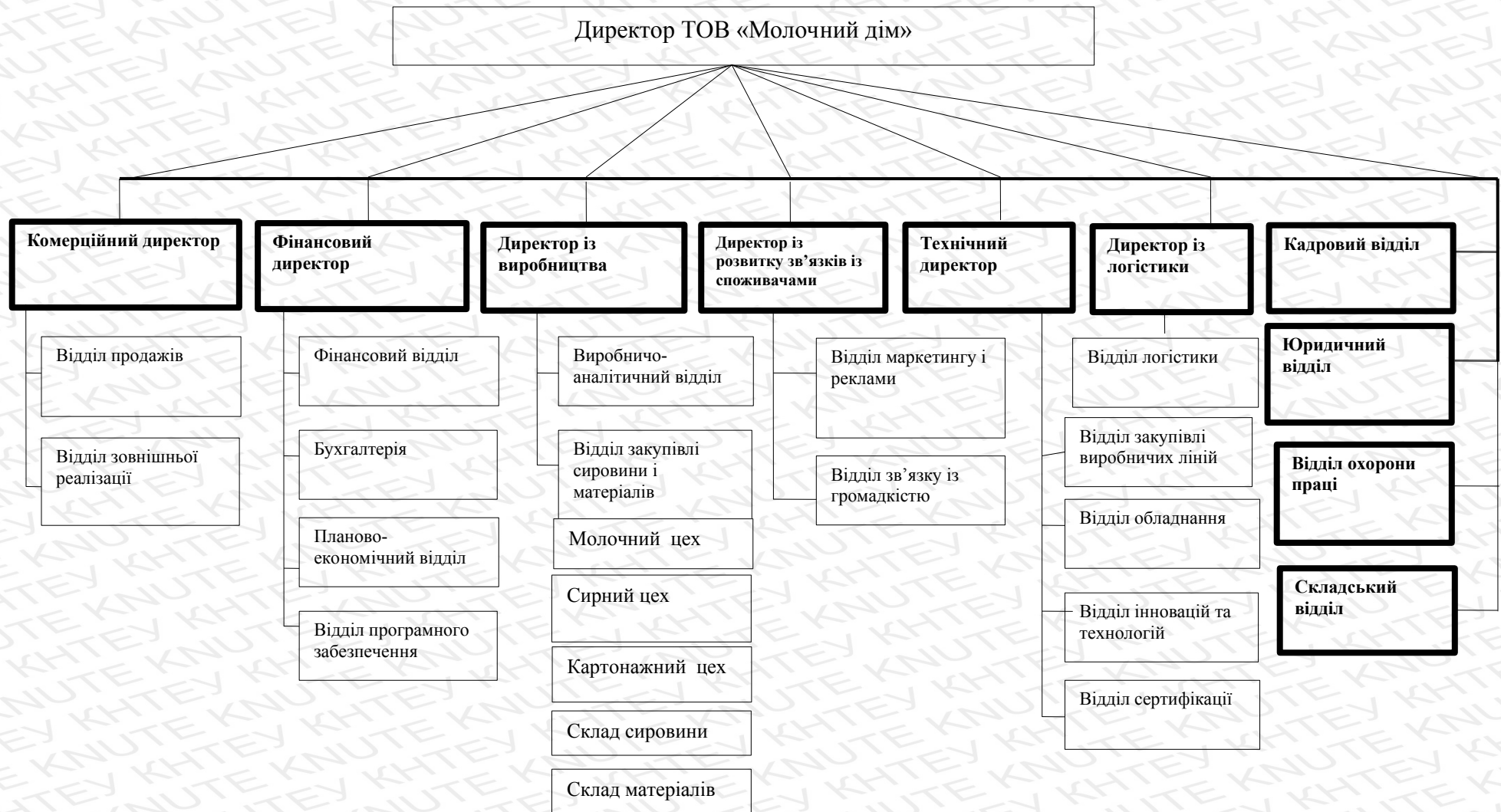
привабливості підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2010_11_2/Fedorova_JU.pdf

57. Чорна Л.О. Результативна стратегія досягнення інвестиційної привабливості підприємства / Л.О. Чорна // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – № 24. – С. 4–6.

58.

ДОДАТКИ

Додаток А

Організаційна структура ТОВ «Молочний дім»

Додаток Б

Фінансова звітність підприємства за 2016-2018 рр.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	499	2498	0
первісна вартість	1001	2447	4587	0
накопичена амортизація	1002	1948	2089	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	364	336	0
Основні засоби:	1010	175456	214122	0
первісна вартість	1011	320012	384869	0
знос	1012	144556	170747	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	6102	77225	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	182421	294181	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	104155	122105	0
Виробничі запаси	1101	56680	51510	0
Незавершене виробництво	1102	3885	4279	0
Готова продукція	1103	42338	64448	0
Товари	1104	1252	1868	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	212497	285378	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	3675	8154	0

за виданими авансами				
з бюджетом	1135	951	24	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	902	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	151493	233296	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5351	418	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	34704	13430	0
Готівка	1166	396	14	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	419	884	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	7967	3087	0
Усього за розділом II	1195	521212	666776	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	703633	960957	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	232711	397186	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	236508	400983	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	207018	201670	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0

Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	207018	201670	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	75964	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями				
за товари, роботи, послуги	1615	72125	116092	0
за розрахунками з бюджетом	1620	11435	11153	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	8733	0
за розрахунками зі страхування	1625	551	841	0
за розрахунками з оплати праці	1630	2047	2918	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	601	594	0
із внутрішніх розрахунків	1645	162248	124334	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	4969	5976	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	6131	20432	0
Усього за розділом III	1695	260107	3304	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	703633	960957	0

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2706103	2024684
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2052854)	(1521831)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	653249	502853
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	3220	4568
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(22668)	(18457)
Витрати на збут	2150	(363425)	(268928)
Інші операційні витрати	2180	(10940)	(13132)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	259436	206904
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Інші фінансові доходи	2220	3382	4289
Інші доходи	2240	619	792
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(62046)	(53774)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(688)	(152)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	200703	158059
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	36180	28428
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	164523	129631
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	164523	129631

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1763122	1409205
Витрати на оплату праці	2505	74980	61650
Відрахування на соціальні заходи	2510	16408	13480
Амортизація	2515	27668	26299
Інші операційні витрати	2520	343904	253166
Разом	2550	2226082	1763800

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	361592	361592
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	361592	361592
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	674	499	0
первісна вартість	1001	2141	2447	0
накопичена амортизація	1002	1467	1948	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2703	364	0
Основні засоби:	1010	162216	175456	0
первісна вартість	1011	283353	320012	0
знос	1012	121137	144556	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	6102	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	136	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	165729	182421	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	133603	104155	0
Виробничі запаси	1101	106045	56680	0
Незавершене виробництво	1102	2806	3885	0
Готова продукція	1103	10353	42338	0
Товари	1104	14399	1252	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	155329	212497	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3884	3675	0
з бюджетом	1135	51	951	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	902	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	137340	151493	0

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5772	5351	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	17455	34704	0
Готівка	1166	15	396	0
Рахунки в банках	1167	17440	34308	0
Витрати майбутніх періодів	1170	1161	419	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	8133	7967	0
Усього за розділом II	1195	462728	521212	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	628457	703633	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	4395	4395	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	2000	2000	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	197328	226316	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	207520	236508	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	199260	207018	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0

резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	199260	207018	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	35341	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	69502	72125	0
за розрахунками з бюджетом	1620	17237	11435	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	1002	551	0
за розрахунками з оплати праці	1630	1916	2047	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	601	0
із внутрішніх розрахунків	1645	90942	162248	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	4321	4969	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1416	6131	0
Усього за розділом III	1695	221677	260107	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	628457	703633	0

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2024684	1659649
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0

Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1521831)	(1271181)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	502853	388468
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	4568	6358
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(18457)	(15462)
Витрати на збут	2150	(268928)	(210096)
Інші операційні витрати	2180	(13132)	(22021)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	206904	147247
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	4289	2941
Інші доходи	2240	792	4537
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(53774)	(60484)

Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(152)	(18797)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	158059	75444
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	28428	14699
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	129631	60745
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	129631	60745

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1409205	1152828
Витрати на оплату праці	2505	61650	52692
Відрахування на соціальні заходи	2510	13480	18281
Амортизація	2515	26299	28154
Інші операційні витрати	2520	253166	198611
Разом	2550	1763800	1450566

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	361592	361592

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	361592	361592
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	358.499	167.994
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	358.499	167.994
Дивіденди на одну просту акцію	2650	278.332	0

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2018 рік**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3055744	2340197
Повернення податків і зборів у тому числі податку на додану вартість	3005 3006	0 0	0 0
Цільового фінансування	3010	1612	1397
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	91704	2534
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	31	20
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роаялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	632	90
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(2932033)	(2061954)
Праці	3105	(61458)	(50128)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(16409)	(17318)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(69475)	(110285)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(26544)	(32949)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(25919)	(63367)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1090)	(1012)
Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(25941)	(8404)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	44407	96149
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	252	2580
Надходження від отриманих: відсотків	3215	12	1726
дивідендів	3220	0	0

Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	10000	5000
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(0)	(6102)
необоротних активів	3260	(62422)	(44485)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(5000)	(5000)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-57158	-46281
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	687916	37306
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	113082
Витрачання на: Виплати за придбанням власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	591418	74044
Сплату дивідендів	3355	(100008)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(5609)	(1526)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(108351)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-9119	-33533
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-21870	16335
Залишок коштів на початок року	3405	34704	17455
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	596	914
Залишок коштів на кінець року	3415	13430	34704

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2017 рік**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2340197	1863116
Повернення податків і зборів у тому числі податку на додану вартість	3005	0	165
Цільового фінансування	3010	1397	1830
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	2534	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	20	0
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	90	16144

Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(2061954)	(1755293)
Праці	3105	(50128)	(43894)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(17318)	(20735)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(110285)	(56087)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(32949)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(63367)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1012)	(0)
Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(8404)	(14825)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	96149	-9579
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	2580	501
Надходження від отриманих: відсотків	3215	1726	19
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	5000	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(6102)	(0)
необоротних активів	3260	(44485)	(23512)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(5000)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-46281	-22992
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	37306	250771
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	113082	123
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	74044	172202
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(1526)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(108351)	(48364)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-33533	30328
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	16335	-2243
Залишок коштів на початок року	3405	17455	20372
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	914	674
Залишок коштів на кінець року	3415	34704	17455